

povest: Kako je bil Idriski rudnik najden (str. 128 — 132). Pesem se v prvih in zadnjih dveh kiticah glasi:

1. Zarja je že zasvetila
Čez visoke nam goré,
Luč nam uma je vnetila;
Serca vsih se veselé.

2. Strune mično so donele,
Vodnik jih ubiral je,
In Slovenke zale pele
Sladko so od „Milice“...

9. Ozri se v pokopališče,
Bodeš vidil, bodeš bral:
Kje je njega mertvališče, —
Zadnjo čast mu bodeš dal!

10. Tukaj vidiš kamen stati,
Pod katerem Vodnik spi,
Kjer se zemlja, črna mati,
Vsem odprè — ter nas zdrobí! —

f) Od l. 1848 se je začelo slovstvo slovensko od dne do dne bolj razprostrirati in na vse strani razvijati. K temu razvijanju so res veliko pripomogle slovenske igre, kakor: Županova Micka, Tat v mlinu in Dobro jutro...; posebno ste dopadli dve poslednji, ki sta ju bila dr. J. Kleman in J. Kosmač iz českega pretolmačila, piše sam v Glasniku Slovenskem l. 1864 str. 283. — V zv. IX št. 10 — 12 l. 1863 nahaja se spis njegov: Rokopisi Ljubljanske bukvarnice, in v zv. X. št. 8 — 10 pa: Nektere čertice iz slovenskega slovstva (Namenjene za dr. J. Bleiweisov album). — Sicer opisuje književno delovanje obeh — M. Kastelica in J. Kosmača — deloma vže Jezičnik XV. l. 1877 str. 4.

O javnih preizkušnjah in darilih v ljudski šoli.

(Spisal in govoril pri letošnjem občnem učiteljskem zborovanji, v 28. dan maja t. l. v Ricmanjih

Kr. Bogatec.)

(Dalje.)

Državni šolski zakon z 20. avg. 1870. l., §. 65 se glasi mej drugim: „Konci vsacega šolskega leta morejo (a ne morajo) po sprevidnosti krajevne učilnične oblasti biti preizkušnje, ki imajo namen, da roditelji zvedó koliko so se otroci naučili“.

Ako bi res bilo takó, ne bilo bi naopačno; ali stvar je drugačna, ker temu namenu ne morejo ni roditelji, niti učenci povoljno ustrezati, a tudi učitelj sam ne more povoljno pokazati to, kar bi moral, radi marsikojih ovir.

Roditelji se prav malo udeležé preizkušenj; in zakaj ne bolj v večjej množini, glaven je uzrok, da ne iščem družih, ker ne poznajo važnosti in koristi šole.

A od onih, koji so preizkušnji prisotni, le redko se koji nahaja, i baš tū v Istri, kjer je bilo šolstvo zanemarjeno, da bi znal le nekoliko presoditi, koliko se je učenec naučil v istem šolskem letu in kolika je bila žrtev v uspeh učiteljevega delovanja. — Kajti, kaj razumi preprost človek o današnej zistemi šol; on ne razumi pota današnje šole. Lahko bi se mi oporekalo z izrekom: „No, toliko bo vedel, če znajo otroci brati. Naj bi mu veljala ta, a še tega ne bi rad priznaval; kajti, mogoče bo vedel, kako jezdec leti sè svojim šarcem, a jezdec ne bo poméril, kakó se na konji ponaša.

A glede učencev isti dan ni vse v redu, kakor bi imelo biti; hočem reči takó, kakor je navadno druge dneve. To pa vzlasti gledé discipline. — Naj bolj se to zapazi na razdeljenih jednorazrednicah, kjer so otroci navajeni po skupinah na svoja odločena mesta — sedeže. A na dan preizkušnje je to vse drugače; kjer je prostora v šoli mogoče le za jedno skupino, morajo isti dan biti in se zadovoljiti obe skupini; torej vsi učenci šolske občine. — Mej tem ko ima nižja skupina, t. j. popoldanski navadno 2 uri ali 2½ šole vzdržema, morajo biti isti dan v veliki gneči 4 ure. Ako pomislimo, da pri-

dejo otroci na vse zgodaj iz različnih vzrokov celo uro pred sv. mašo, a potem še skoro celo uro morajo po največ klečati v cerkvi in na vse to pride še-le šola. Tù pa, kakor užé rečeno, moremo si misliti, kako željno morajo pričakovati skoro poldne, s kako strpljivostjo, mirnostjo in vedrim umom morejo paziti na učiteljevo vprašanje v nepravilnej in tesnej sobi ob času naj večé poletne vročine. To pa je preveč za otroke, vzlasti mlajše 7-ali 8letne, ter užé iz zdravstvenih ozirov naravnost napčno in ovržljivo. Tù naj se učitelj s tako umorno deco pokaže.

Resnica pa je to, da iz onega dobrega in lepega namena, ki bi ga morala konecletna preizkušnja doseči, se pretvori v vse kaj drugega, kar pa učiteljstvu ni v korist in tudi v čast ne, temveč, kar jaz naravnost zmatram, namreč, da pri onih preizkušnjah ni nič drugega, nego javno nadzorovanje učitelja večinoma od preprostega ljudstva v šolstvu nevednega kmeta. Kmet pride k preizkušnji več radi tega, da vidi po njega mnenji, kaj zna njihov učitelj in kako se bo pokazal, nego, da bi videl, koliko se je njegov sin naučil. — Saj če je oče kaj vreden, lahko vidi domá, kaj zna njegov sin in v kakej meri napreduje; zato so pa šolska sporočila.

Če pa je oče pri svojem sinčku zgubil užé toliko spoštovanja in veljave v ukazu, da na njegovo povelje neče še par vrstic domá prebrati, kakor se sliši češče govor, znači to zadosti žalostno stanje v obiteljskem odnašaju!

Nadzorovanje učitelja naj se vrši od mož v šolstvu večjih.

Učiteljstvo ima zakonito umeščene svoje g. g. šolske nadzornike, ki opravljajo svoj posel — z načelom vzgoje. Kakor pa popreje sè spomenjenim nadzorstvom trpi učiteljevo spoštovanje, trpi njega avtoriteta, za katero se mora toli boriti sè svojo krepostjo, ker zakon mu jo prav revno brani. A, da bi bil učitelj tudi radi vse nevednosti ljudstva, žrtva in le žrtva povsod, mislim, da užé po človeškem pravu, bi bilo to odveč. Tukaj se ne krha več le avtoriteta — vzgojnega stanú, tukaj se užé dotika čisto osobnega (individualnega) spoštovanja, za katero se mora vsak človek pobriniti sè svojo primerno častiljubivostjo brez osobite častiželjnosti. Reklo se je, da pravilnost in red vsem sta velika pripomočka prave vzgoje v dosego moštva. To, v prvi vrsti od učitelja k učencem; a ne zabimo dostaviti, ka tudi od zunanjih vseh do učitelja mora biti dosledno. Kjer pa ni redu in pravilnosti, tja naj se ne sili individuva jednacij svojstev, kajti elementa le ta si oporekata, sta v protislovji in tu, vsled tega ne more biti stalne harmonične zveze — istinitosti. Tak individual v jednacem spomenjenem stanji, kjer ni sovršenosti, trpi si je v škodo samemu sebi.

Da smatra mnogi in mnogi kmet, baš našega národa, žali Bog, skoro vedno a vzlasti na dan preizkušnje, učitelja, ne kot prosvetnika njegove dece, nego kot slugo, čez kojega se čuti v šolskej sobi, čeprav na široko sedeč, kot nek ukaznik za glavo višjega nego pred njim z umorno deco mučec se učitelj, to menim, da cenjeni kolegi so užé lahko sami zapazili, kakor se jaz sam isti dan čutim, a ne samo čutim, nego sem tudi jasno uverjen.

Preprost in o tem nevesč človek gotovo ne more prav presoditi. Ali izkušnja nás uči, da baš takšni hočejo večkrat mnogo soditi. Vsled tega je jednemu i drugemu učitelju tudi na kvar; vzlasti pa tù pa tam na koji večrazrednici.

Pri preprostih ljudeh se večkrat lahko opravi tudi dosti s tem, da se jim pesek v oči meče. To pa osobno sam učitelj lahko pri preizkušnji; a tak menda je izvestno prav redko kje kateri. Mogoče še bolj redko se kateri kje nahaja, ali vender le se i tak najde, da sè svojim zunanjim ponašanjem pred občinstvom isto tako pesek upotreblje v dosego svoje osobne svrhe, a svojemu drugu v škodo.

Da, nahaja se i taki mej učiteljstvom, ka one usluge pred kmetom ne čuti, da skoro mu je na ljubo in če le more pri preizkušnji svojega kolege, za njega hrbtom kmetom šepetne v podobi kritike, kaj on pri njihovem učitelju vse zapazi ob nedostatnosti njega po uku. Temu lahko — jamčim!

Zaradi česa še so preizkušnje? Radi tega, ker se isti dan javno po predsedniku preizkušnje podeljuje deci darila, pri katerem podeljevanji se včasih kje more dogoditi tudi kaka nepravilnost proti vzgoji sami.

Tako, da je drugo tudi radi prvega; a kakor je prvo nedostatno, temveč je drugo, ker je največ radi prvega!

Vsako delo naj se konča veselo. Tako menim bi morala i šola, a tem več, kot zavod vzgoje. Mesto tega, konča mnogo otrok šolo s plakanjem; in le tedaj imajo „pre-mije“ svojo veljavo; oh, kako je to vzgojno! (Konec prih.)

Človek,

v pogledu na njegovo telo in dušo s kratkim navodom,
kakó si ohraniti in utrditi zdravje.

(Za šolo in dom sestavil **Janko Leban.**)

(Dalje.)

§. 3.

Mišljenje, vzrok, učinek, razlog, posledica, razsodek, zaključek, razum, dokaz.

Človeška duša lahko misli, t. j. ona razumeva, uvideva, zapopada. Te zmožnosti pa nimajo živali niti ne slaboumniki ali bebeci (kretini). Slaboumnik je oni nesrečnež, pri katerem manjkajo glavne dušne lastnosti, ali, če baš ne manjkajo, zastopane so silno slabo in v majhnej meri. Zahvalite se tisočkrat Bogu, da vam je dal dar — mišljenje!

To, kar kaj naredi, imenujemo vzrok; to pa, kar se s tem (vzrokom) doseže, imenujemo učinek. N. pr. neki deček je razbil krožnik in zato joče. Razboj krožnikov je vzrok, a jok učinek, ki ga je razbiti krožnik naredil.

Ako rečemo: „Greh je kaznjiv, zato ne smemo grešiti“, tedaj nam je to jako umevno, ker iz razloga, da je greh kaznjiv, nastaje tudi posledica, da ne smemo grešiti. Če bi pa rekli: „Greh je kaznjiv, tedaj moramo grešiti“, bilo bi to jako nespa-metno, ker kazen nam nij prijetna. Naša duša more torej spoznavati vzrok in učinek, razlog in pravo posledico.

Razen tega zna naša duša tudi razsojevati, t. j. ona more kakej reči zani-kovati, ali pritrjevati. Da nas kdo vpraša: „Je li sneg črn; je li ogenj mrzel?“ kako bi mu odgovorili? ... Da nas kdo vpraša: „So li lilije bele?“ kako bi mu odgovorili? — Gotovo na prvi dve vprašanji zanikalno, na poslednje pa trdilno!

A naša duša ne zna le razsojevati, nego ona more tudi zaključevati, to je: iz dveh razsodkov si sama poišče tretji razsodek. N. pr.: 1. razsodek: Kdor hoče priti v nebesa, mora biti pobožen. 2. razsodek: Mi vsi hočemo priti v nebesa. Kako se bo glasil zaključek? — „Tedaj moramo biti pobožni“; kaj ne? ...

Take in enake zaključke delamo ne vedé vsak dan. N. pr.

Fran: Če je jutri nedelja, pojdem se sprehajat.

Janko: Jutri je sobota.

Da, nahaja se i taki mej učiteljstvom, ka one usluge pred kmetom ne čuti, da skoro mu je na ljubo in če le more pri preizkušnji svojega kolege, za njega hrbtom kmetom šepetne v podobi kritike, kaj on pri njihovem učitelju vse zapazi ob nedostatnosti njega po uku. Temu lahko — jamčim!

Zaradi česa še so preizkušnje? Radi tega, ker se isti dan javno po predsedniku preizkušnje podeljuje deci darila, pri katerem podeljevanji se včasih kje more dogoditi tudi kaka nepravilnost proti vzgoji sami.

Tako, da je drugo tudi radi prvega; a kakor je prvo nedostatno, temveč je drugo, ker je največ radi prvega!

Vsako delo naj se konča veselo. Tako menim bi morala i šola, a tem več, kot zavod vzgoje. Mesto tega, konča mnogo otrok šolo s plakanjem; in le tedaj imajo „premijske“ svojo veljavo; oh, kako je to vzgojno! (Konec prih.)

Človek,

v pogledu na njegovo telo in dušo s kratkim navodom,
kakó si ohraniti in utrditi zdravje.

(Za šolo in dom sestavil **Janko Leban.**)

(Dalje.)

§. 3.

Mišljenje, vzrok, učinek, razlog, posledica, razsodek, zaključek, razum, dokaz.

Človeška duša lahko misli, t. j. ona razumeva, uvideva, zapopada. Te zmožnosti pa nimajo živali niti ne slaboumniki ali bebeci (kretini). Slaboumnik je oni nesrečnež, pri katerem manjkajo glavne dušne lastnosti, ali, če baš ne manjkajo, zastopane so silno slabo in v majhnej meri. Zahvalite se tisočkrat Bogu, da vam je dal dar — mišljenje!

To, kar kaj naredi, imenujemo vzrok; to pa, kar se s tem (vzrokom) doseže, imenujemo učinek. N. pr. neki deček je razbil krožnik in zato joče. Razboj krožnikov je vzrok, a jok učinek, ki ga je razbiti krožnik naredil.

Ako rečemo: „Greh je kaznjiv, zato ne smemo grešiti“, tedaj nam je to jako umevno, ker iz razloga, da je greh kaznjiv, nastaje tudi posledica, da ne smemo grešiti. Če bi pa rekli: „Greh je kaznjiv, tedaj moramo grešiti“, bilo bi to jako nes pametno, ker kazen nam nij prijetna. Naša duša more torej spoznavati vzrok in učinek, razlog in pravo posledico.

Razen tega zna naša duša tudi razsojevati, t. j. ona more kakej reči zanikovati, ali pritrjevati. Da nas kdo vpraša: „Je li sneg črn; je li ogenj mrzel?“ kako bi mu odgovorili? ... Da nas kdo vpraša: „So li lilije bele?“ kako bi mu odgovorili? — Gotovo na prvi dve vprašanji zanikalno, na poslednje pa trdilno!

A naša duša ne zna le razsojevati, nego ona more tudi zaključevati, to je: iz dveh razsodkov si sama poišče tretji razsodek. N. pr.: 1. razsodek: Kdor hoče priti v nebesa, mora biti pobožen. 2. razsodek: Mi vsi hočemo priti v nebesa. Kako se bo glasil zaključek? — „Tedaj moramo biti pobožni“; kaj ne? ...

Take in enake zaključke delamo ne vedé vsak dan. N. pr.

Fran: Če je jutri nedelja, pojdem se sprehajat.

Janko: Jutri je sobota.

Fran: Tedaj — — — ne pojdem se sprehajat.

Marijca: Kdor prime smolo, zamaže se.

Tončika: Jaz sem prijela smolo.

Marijca: Tedaj — (kako se bo glasil zaključek?).

Mirko: Kdor stopi v vodo, zmoči se.

Slavoj: Jaz stopim v vodo.

Mirko: Tedaj — (kako se bo glasil zaključek?).

Opóm nja: Ona zmožnost človeške duše, vsled koje si človek snuje pojmove, razsodke in zaključke, zove se — razum.

Ako rečemo: „Bog je usmiljen“, tedaj je lahko pojasnoti, da je ta razsodek potreben, gotov in resničen. Zamoremo li potrebo, gotovost in resnico kakega razsodka pojasnoti, naredimo dokaz. Dokazujemo pa s pomočjo zaključkov.

§. 4.

Um, ideje, talent, genij, natorni darovi.

Naša duša premišljuje lahko o vsem lepem, pravem in dobrem; premišljuje o Bogu in drugih viših resnicah. Zmožnost človeške duše o takih nadčutnih, viših stvareh, o božanstvu razmišljevati, imenujemo um. Človek se s svojim umom povzdiguje nad zemske stvari in si ž njim stvarja ideje, t. j. visoke misli. Verske in nravske ideje so človeku zvezde vodnice na potu skozi življenje.

V šoli niso vsi učenci gledé razumovanja jednaki; marsikateri učenec hitro razume učiteljeve nauke, mej tem ko je treba drugemu mnogo več časa za to. O človeku, čegar spoznavanje je krepko in razvito, pravimo, da ima talent, ali da je talentovan (nadarjen) človek.

Izborni pesniki, skladatelji in drugi umetniki nam ustvarjajo umotvore, ki niso le izvirni, nego tudi vzorni; takim umetnikom pravimo, da so genijalni. Zakaj n. pr. imenujemo Preširna in Gregorčiča „genijalna slovenska pesnika?“ Pač zato, ker njihove pesni niso po kakih drugih pesnih posnete, nego prav izvirne; a vrhu tega so globokomiselne, prekrasne po zadržaji in čudovito dovršene po obliki, takó, da lahko služijo za vzor pesenske lepote. Genijalen je torej oni človek, čegar duševna moč je silno velika, odlikujoča se po izvirnosti in vzornosti. Ali se torej more govoriti o genijalnih otrocih? Nikakor! Zmožnost človeške duše, da si dela predstave, pojmove i. t. d., sploh vse sile spoznavanja imenujemo natorne 'darove. Zahvaljujmo se Bogu, ki nam jih je dal!

§. 5.

Pazljivost, primere, dovtip, ostroumje.

Naša duša more biti pazljiva, t. j. ona vse svoje sile obrača na en predmet, in se ne dá motiti po nobeni drugi reči ali po nikakem dogodku. Pazljiv je n. pr. deček, ki posluša predavanja svojega učitelja in si jih skuša zapomniti navzlic temu, da njegovi bližnji součenci šumijo in igrajo. Pazljiva je tudi žival, a le na predmete, ki so navzočni. Človeška duša pa ima to prednost, da je lahko pazljiva tudi na nenavzočne predmete. Tako n. pr. gledamo, beroč kako povest, delajoče osebe pred sabo ter se udeležujemo njihovega trpenja in veselja. Največa prednost naše duše pa je v tem, da si sama lahko izbere to, na čemer hoče biti pazljiva.

Naša duša more tudi več rečij primerjati, t. j. preiskovati, v čem so si slične in v čem različne. Ako naša duša skrite in fine sličnosti mej različnimi rečmi hitro in lahko najde, pravimo, da ima dovtip. Ako pa more hitro iztakniti različnosti mej

rečmi, katere so si podobne, potem pravimo, da ima duša ostroumje. V čem sta si n. pr. podobna in različna jablana in hrast? V čem mačka in pes? potok in velika reka?

(Dalje prihodnjič.)

Šolska letina.

(Konec.)

Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Radovljici 1884/5. l. obsega črtice: Iz šolske kronike, kaže učiteljstvo (nadučitelja, kateheta, učitelja in dve učiteljici), število šolskih otrok (88 učencev in 73 učenk), ter učence in učenke uvrstene po zasluženji. Šolsko leto se je končalo v 12. dan septembra in novo se boče začelo v 3. dan novembra t. l.

Književstvo.

„**Novomeško okrajno glavarstvo**“. Zemljepisno-zgodovinski opis. Sodelovanjem učiteljev Novomeškega okraja spisal O. Florentin Hrovat, šolski voditelj in načelnik okrajne učiteljske knjižnice v Novem Mestu. (Ponatis iz „Slovenca“.) V Ljubljani. Založba okrajne učiteljske knjižnice Novomeške. Tisk „Katoliške Tiskarne“. 1885. 80 str. Knjižica stoji mehko vezana 20 kr., trdo vezana 30 kr. in se dobiva v Ljubljani v „Katoliški Bukvarni“, v Rudolfovem pa pri J. Krajci in pri Tandlerji.

— „**Ljudske knjižnice**“ je užé na svetlem 17. in 18. snopič. Prvi obsega prav mično povest: Mirko Poštenjakovič. Prosto poslovenil Janko Leban, učitelj. Drugi snopič ima lepo (resnično) povest: Roglova Franca. Podomačil H. Majar. Potem: Blagor milosrčnim! (Povest po F. M. Wendl-ovem nemškem izvirniku — prosto predelal Janko Leban.) Konečno ima ta zvezek: Kratkočasne in poučne povesti. Poslovenil Vekoslav Benkovič. Cena 6 kr.

— „**Národne biblioteke**“ 19. snopič nam je tudi došel. Obsega iz nemškega na slovenski jezik preloženo povest: „Berač“ in zgodovinsko črtico „Elizabeta, angleška kraljica“. Poslovenil je obé J. P. Cena 15 kr.

— „**Vrtec**“, časopis s podobami za slovensko mladino prinaša v 10. šte. to-le: Otrokove sanje (pesen), Marko bogati in Vasilj Bezčastni (povest), Trapist in zdravnik (povest), Planika (pesen), Razvaline (popis), Neposlušni bratje (povest), Na Angelskej Gori (povest), Ne dotakni se tujega, tuje peče (resnična dogodba), Šakalj (iz prirodoписа), Divja jablana (basen), Cvetje in listje (pametnice, učeni kanarček, kratkočasnice, uganke, odgonetke). „Vrtec“ izhaja na mesec enkrat in stane za vse leto 2 glđ. 60 kr.

— „**Ljubljanski Zvon**“. Štev. X. tega leposlovnega lista prinaša naslednje spise: 1. Svoimir: Drobne pesmi. 7, 8, 9, 10, 11. — 2. Dr. Fr. Detela: Vélíki grof. Zgodovinski roman. (Konec.) — 3. Tinea: Podoba tvoja. Pesem. — 4. J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih 23. Gospod Vedež. — 5. J. Kržišnik: Glad. Pesem. 1, 2, 3. — 6. Ivan Vrhovec: Slavni Slovenci. II. Peter Pavel Glavar. — 7. A. Fekonja: Slovenci v književni vzajemnosti s Hrvati. — 8. J. Cimperman: Oséhlo cvetje. Soneti. — 9. Janko Kersnik: Agitator. Roman. (Dalje.) — 10. J. Kostanjevec: Tvoj nasméh. Pesem. — 11. Književna poročila: IV. L. Žvab: Curiosità Triestine. — 12. D. Fajgelj: Nove muzikalije IV, V. — 13. Blag rojak. — 14. I. Franke: Umetniške starine po Gorenjskem. — 15. L.: Slovenski časopisi leta 1885. — 16. Slovenski glasnik: Nove knjige slovenske. — Letna poročila naših srednjih šol. — Wolfov slovar. — Jurija Šubica slike za novi muzej. — „Verein der Slavisten“. — Kratke opazke. — 15. J. Kalan: Šah. — „Ljubljanski Zvon“ izhaja vsakega meseca 1. dan v zvezkih, po 4 tiskovne pole velike osmerke obsežnih, ter stoji pol leta 2 glđ. 30 kr., četrt leta 1 glđ. 15 kr.

— „**Kres**“. Leposloven in znanstven list. Sodelovanjem prof. dr. Greg. Kreka in župnika Dav. Trstenjaka uredíje dr. Jakob Sket, c. k. gimn. prof. v Celovci. Obseg 10. številke: Arabela. Roman. Spisala Pavlina Pajkova. (Dalje.) — Na logu. Mirko. — Mirko pije vino. Mirko. — Stari Džuldaš in njega sin Mameť. Povest iz življenja v srednje-azijatskih pustinjah. Ruski spisal N. N.

rečmi, katere so si podobne, potem pravimo, da ima duša ostroumje. V čem sta si n. pr. podobna in različna jablana in hrast? V čem mačka in pes? potok in velika reka?

(Dalje prihodnjič.)

Šolska letina.

(Konec.)

Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Radovljici 1884/5. l. obsega črtice: Iz šolske kronike, kaže učiteljstvo (nadučitelja, kateheta, učitelja in dve učiteljici), število šolskih otrok (88 učencev in 73 učenk), ter učence in učenke uvrstene po zasluženji. Šolsko leto se je končalo v 12. dan septembra in novo se boče začelo v 3. dan novembra t. l.

Književstvo.

„**Novomeško okrajno glavarstvo**“. Zemljepisno-zgodovinski opis. Sodelovanjem učiteljev Novomeškega okraja spisal O. Florentin Hrovat, šolski voditelj in načelnik okrajne učiteljske knjižnice v Novem Mestu. (Ponatis iz „Slovenca“.) V Ljubljani. Založba okrajne učiteljske knjižnice Novomeške. Tisk „Katoliške Tiskarne“. 1885. 80 str. Knjižica stoji mehko vezana 20 kr., trdo vezana 30 kr. in se dobiva v Ljubljani v „Katoliški Bukvarni“, v Rudolfovem pa pri J. Krajci in pri Tandlerji.

— „**Ljudske knjižnice**“ je užé na svetlem 17. in 18. snopič. Prvi obsega prav mično povest: Mirko Poštenjakovič. Prosto poslovenil Janko Leban, učitelj. Drugi snopič ima lepo (resnično) povest: Roglova Franca. Podomačil H. Majar. Potem: Blagor milosrčnim! (Povest po F. M. Wendl-ovem nemškem izvirniku — prosto predelal Janko Leban.) Konečno ima ta zvezek: Kratkočasne in poučne povesti. Poslovenil Vekoslav Benkovič. Cena 6 kr.

— „**Národne biblioteke**“ 19. snopič nam je tudi došel. Obsega iz nemškega na slovenski jezik preloženo povest: „Berač“ in zgodovinsko črtico „Elizabeta, angleška kraljica“. Poslovenil je obé J. P. Cena 15 kr.

— „**Vrtec**“, časopis s podobami za slovensko mladino prinaša v 10. številke: Otrokove sanje (pesen), Marko bogati in Vasilj Bezčastni (povest), Trapist in zdravnik (povest), Planika (pesen), Razvaline (popis), Neposlušni bratje (povest), Na Angelskej Gori (povest), Ne dotakni se tujega, tuje peče (resnična dogodba), Šakalj (iz prirodoписа), Divja jablana (basen), Cvetje in listje (pametnice, učeni kanarček, kratkočasnice, uganke, odgonetke). „Vrtec“ izhaja na mesec enkrat in stane za vse leto 2 glđ. 60 kr.

— „**Ljubljanski Zvon**“. Štev. X. tega leposlovnega lista prinaša naslednje spise: 1. Svoimir: Drobne pesmi. 7, 8, 9, 10, 11. — 2. Dr. Fr. Detela: Vélíki grof. Zgodovinski roman. (Konec.) — 3. Tinea: Podoba tvoja. Pesem. — 4. J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih 23. Gospod Vedež. — 5. J. Kržišnik: Glad. Pesem. 1, 2, 3. — 6. Ivan Vrhovec: Slavni Slovenci. II. Peter Pavel Glavar. — 7. A. Fekonja: Slovenci v književni vzajemnosti s Hrvati. — 8. J. Cimperman: Oséhlo cvetje. Soneti. — 9. Janko Kersnik: Agitator. Roman. (Dalje.) — 10. J. Kostanjevec: Tvoj nasméh. Pesem. — 11. Književna poročila: IV. L. Žvab: Curiosità Triestine. — 12. D. Fajgelj: Nove muzikalije IV, V. — 13. Blag rojak. — 14. I. Franke: Umetniške starine po Gorenjskem. — 15. L.: Slovenski časopisi leta 1885. — 16. Slovenski glasnik: Nove knjige slovenske. — Letna poročila naših srednjih šol. — Wolfov slovar. — Jurija Šubica slike za novi muzej. — „Verein der Slavisten“. — Kratke opazke. — 15. J. Kalan: Šah. — „Ljubljanski Zvon“ izhaja vsakega meseca 1. dan v zvezkih, po 4 tiskovne pole velike osmerke obsežnih, ter stoji pol leta 2 glđ. 30 kr., četrt leta 1 glđ. 15 kr.

— „**Kres**“. Leposloven in znanstven list. Sodelovanjem prof. dr. Greg. Kreka in župnika Dav. Trstenjaka uredíje dr. Jakob Sket, c. k. gimn. prof. v Celovci. Obseg 10. številke: Arabela. Roman. Spisala Pavlina Pajkova. (Dalje.) — Na logu. Mirko. — Mirko pije vino. Mirko. — Stari Džuldaš in njega sin Mameť. Povest iz življenja v srednje-azijatskih pustinjah. Ruski spisal N. N.

Karazin, preložil † Fr. Jos. Remec. (Dalje.) — Trioletti. J. Kostanjevec. — Národne pripovedke. Priobčuje Mat. Valjavec. — Bakterije in njih znamenitost v našem gospodarstvu. Spisal H. Schreiner. (Konec.) — Stanko Vraz, slovenski rodoljub. Andrej Fekonja. (Konec.) — Oswald Gutschmann. Spisal J. Scheinigg. — Nefrit. Spisal Fr. Kocbek. — Iz kotoribskega protokola. Razglaša M. Valjavec. (Dalje.) — Drobnosti. — Izhaja v mesečnih zvezkih na 3 — 4 polah začetkom vsakega meseca; velja 4 gld. na leto, 2 gld. na pol leta in se tudi lahko po snopičih à 40 kr. v knjigarnah kupuje. — Tudi letnik 1882, 1883 in 1884 se še dobí in sicer po 3 gld., prvi letnik je pa pošel.

D o p i s i.

Iz Postojine. Pretečeno nedeljo v 11. dan t. m. je učiteljstvo Postojinskega okraja priredilo slavnost o priliki stavljenja nagrobnega spomenika pokojnemu národnemu učitelju Valentinu Bernotu na Colu nad Vipavo. Slavnost se je vršila po tem-le vzporedi: 1) Govor. 2) K. Mašek: »Pri zibeli«, čveterospev. 3) Fr. Grbec: »Jezerski glasovi«, samospev. 4) Ant. Nedvéd: »Moja rožica«, čveterospev. 5) I. Kocijančič: »Oblačku«, samospev sè zborom. 5) Kreutzer: »Večerna«, čveterospev. 7) Val. Mandelc: »Bog vas sprimi! Kdaj pojdete domov?« (Vesela igra v enem dejanji.)

Iz Dobernič. (Zahvala.) Dobrodejno društvo »Národna Šola« je za majhni donesek tukajšnji šoli raznih pisank i mnogo drugega šolskega blaga podarilo, za kar se podpisani v imenu uboge naše šolske mladine lepo zahvaljuje.

Ivan Rihteršič,

učitelj in kraj. šol. svetá predsednik.

Iz Ljubljane. Presvetlega cesarja imendan (4. t. m.) je tudi šolska mladina z učiteljstvom vred slovesno praznovala.

— Deželni odbor Kranjski oddal je dal za posebne šole na tehnologičnem avstrijskem muzeji na Dunaji razpisani ustanovi g. Antonu Funteku, učitelju v Šent-Vidu pri Zaticini, in g. Josipu Cepudru, učitelju v Litiji.

— Ministerstvo za uk in bogóčastje je ukrenilo, da se bodo posebni tečaji za učiteljice otročjih vrtov kakor tudi za učiteljice za ženska ročna dela na tukajšnji c. k. izobraževalnici za učiteljice odprli še le začetkom šolskega leta 1886/87.

— Nj. Veličanstvo presvetli cesar je ravnateljem Novomeske gimnazije imenoval g. Andreja Senekoviča, dozdanjega c. k. profesorja na tukajšnji višji realki in c. k. okrajnega šolskega nadzornika na Gorenjskem. Čestitamo! Učiteljstvu na Gorenjskem pa želimo tudi zopet takega vrlega nadzornika, kakor je bil dozdanji g. profesor.

— Naš vrli domačinec in sotrudnik g. Jos. Ciperle, ljudski učitelj na Dunaji, je imenovan meščanskim učiteljem v V. mestnem okraji Dunajskem.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na čvetorazredni ljudski šoli v Radovljici četrto učiteljsko mesto s 400 gld. letne plače za trdno, ali začasno. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu do 25. oktobra t. l. — Na dvorazredni ljudski šoli v Bistrici v Bohinji nadučiteljeva služba s 500 gld. in s stanovanjem za trdno. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu (v Radovljici) do 1. nov. t. l. — Na dvorazredni dekliški šoli v Ribnici prvo učiteljsko mesto s 450 gld. letne plače za trdno, ali začasno. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Kočevji do 28. okt. t. l.

Premene pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. V Post. okraji: G. Fran Zamán prišel je z Dol. Zemoni na Ubeljsko, a g. Jos. Kostanjevec z Ubeljskega začasno na II. učiteljsko mesto v Trnovem; v Trnovo na III. mesto imenovana je kandidatinja gospd. Parma; g. Andrej Lah, IV. učit. v Vipavi gre na Dol. Zemon, a na njega mesto pride v Vipavo učit. pripravnica gospd. Izabela pl. Födransberg; gospd. Rizzoli postala je definitivna na dvorazrednici na Vre-mah; gospd. Zofija Podkrajšek pride z Trnovega v Št. Peter (II. mesto), a na novo ustanovljeno dvorazrednico v Slavini imenovana je zač. gospd. učit. kandidatinja Pavlina Flesch. V Orehku ostane g. Karol Češnik (začasno); IV. učit. službo v Senožečah dobil je učit. kandidat g. K. Trošt.

Karazin, preložil † Fr. Jos. Remec. (Dalje.) — Trioletti. J. Kostanjevec. — Národne pripovedke. Priobčuje Mat. Valjavec. — Bakterije in njih znamenitost v našem gospodarstvu. Spisal H. Schreiner. (Konec.) — Stanko Vraz, slovenski rodoljub. Andrej Fekonja. (Konec.) — Oswald Gutschmann. Spisal J. Scheinigg. — Nefrit. Spisal Fr. Kocbek. — Iz kotoribskega protokola. Razglaša M. Valjavec. (Dalje.) — Drobnosti. — Izhaja v mesečnih zvezkih na 3 — 4 polah začetkom vsakega meseca; velja 4 gld. na leto, 2 gld. na pol leta in se tudi lahko po snopičih à 40 kr. v knjigarnah kupuje. — Tudi letnik 1882, 1883 in 1884 se še dobí in sicer po 3 gld., prvi letnik je pa pošel.

D o p i s i.

Iz Postojine. Pretečeno nedeljo v 11. dan t. m. je učiteljstvo Postojinskega okraja priredilo slavnost o priliki stavljenja nagrobnega spomenika pokojnemu národnemu učitelju Valentinu Bernotu na Colu nad Vipavo. Slavnost se je vršila po tem-le vzporedi: 1) Govor. 2) K. Mašek: »Pri zibeli«, čveterospev. 3) Fr. Grbec: »Jezerski glasovi«, samospev. 4) Ant. Nedvéd: »Moja rožica«, čveterospev. 5) I. Kocijančič: »Oblačku«, samospev sè zborom. 5) Kreutzer: »Večerna«, čveterospev. 7) Val. Mandelc: »Bog vas sprimi! Kdaj pojdete domov?« (Vesela igra v enem dejanji.)

Iz Dobernič. (Zahvala.) Dobrodejno društvo »Národna Šola« je za majhni donesek tukajšnji šoli raznih pisank i mnogo drugega šolskega blaga podarilo, za kar se podpisani v imenu uboge naše šolske mladine lepo zahvaljuje.

Ivan Rihteršič,

učitelj in kraj. šol. sveta predsednik.

Iz Ljubljane. Presvetlega cesarja imendan (4. t. m.) je tudi šolska mladina z učiteljstvom vred slovesno praznovala.

— Deželni odbor Kranjski oddal je dal za posebne šole na tehnologičnem avstrijskem muzeji na Dunaji razpisani ustanovi g. Antonu Funteku, učitelju v Šent-Vidu pri Zaticini, in g. Josipu Cepudru, učitelju v Litiji.

— Ministerstvo za uk in bogočastje je ukrenilo, da se bodo posebni tečaji za učiteljice otročjih vrtov kakor tudi za učiteljice za ženska ročna dela na tukajšnji c. k. izobraževalnici za učiteljice odprli še le začetkom šolskega leta 1886/87.

— Nj. Veličanstvo presvetli cesar je ravnateljem Novomeske gimnazije imenoval g. Andreja Senekoviča, dozdanjega c. k. profesorja na tukajšnji višji realki in c. k. okrajnega šolskega nadzornika na Gorenjskem. Čestitamo! Učiteljstvu na Gorenjskem pa želimo tudi zopet takega vrlega nadzornika, kakor je bil dozdanji g. profesor.

— Naš vrli domačinec in sotrudnik g. Jos. Ciperle, ljudski učitelj na Dunaji, je imenovan meščanskim učiteljem v V. mestnem okraju Dunajskem.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na čvetorazredni ljudski šoli v Radovljici četrto učiteljsko mesto s 400 gld. letne plače za trdno, ali začasno. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu do 25. oktobra t. l. — Na dvorazredni ljudski šoli v Bistrici v Bohinji nadučiteljeva služba s 500 gld. in s stanovanjem za trdno. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu (v Radovljici) do 1. nov. t. l. — Na dvorazredni dekliški šoli v Ribnici prvo učiteljsko mesto s 450 gld. letne plače za trdno, ali začasno. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Kočevji do 28. okt. t. l.

Premene pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. V Post. okraji: G. Fran Zamán prišel je z Dol. Zemoni na Ubeljsko, a g. Jos. Kostanjevec z Ubeljskega začasno na II. učiteljsko mesto v Trnovem; v Trnovo na III. mesto imenovana je kandidatinja gospd. Parma; g. Andrej Lah, IV. učit. v Vipavi gre na Dol. Zemon, a na njega mesto pride v Vipavo učit. pripravnica gospd. Izabela pl. Födransberg; gospd. Rizzoli postala je definitivna na dvorazrednici na Vre-mah; gospd. Zofija Podkrajšek pride z Trnovega v Št. Peter (II. mesto), a na novo ustanovljeno dvorazrednico v Slavini imenovana je zač. gospd. učit. kandidatinja Pavlina Flesch. V Orehku ostane g. Karol Češnik (začasno); IV. učit. službo v Senožečah dobil je učit. kandidat g. K. Trošt.

Karazin, preložil † Fr. Jos. Remec. (Dalje.) — Trioletti. J. Kostanjevec. — Národne pripovedke. Priobčuje Mat. Valjavec. — Bakterije in njih znamenitost v našem gospodarstvu. Spisal H. Schreiner. (Konec.) — Stanko Vraz, slovenski rodoljub. Andrej Fekonja. (Konec.) — Oswald Gutschmann. Spisal J. Scheinigg. — Nefrit. Spisal Fr. Kocbek. — Iz kotoribskega protokola. Razglaša M. Valjavec. (Dalje.) — Drobnosti. — Izhaja v mesečnih zvezkih na 3 — 4 polah začetkom vsakega meseca; velja 4 gld. na leto, 2 gld. na pol leta in se tudi lahko po snopičih à 40 kr. v knjigarnah kupuje. — Tudi letnik 1882, 1883 in 1884 se še dobí in sicer po 3 gld., prvi letnik je pa pošel.

D o p i s i.

Iz Postojine. Pretečeno nedeljo v 11. dan t. m. je učiteljstvo Postojinskega okraja priredilo slavnost o priliki stavljenja nagrobnega spomenika pokojnemu národnemu učitelju Valentinu Bernotu na Colu nad Vipavo. Slavnost se je vršila po tem-le vzporedi: 1) Govor. 2) K. Mašek: »Pri zibeli«, čveterospev. 3) Fr. Grbec: »Jezerski glasovi«, samospev. 4) Ant. Nedvéd: »Moja rožica«, čveterospev. 5) I. Kocijančič: »Oblačku«, samospev sè zborom. 5) Kreutzer: »Večerna«, čveterospev. 7) Val. Mandelc: »Bog vas sprimi! Kdaj pojdete domov?« (Vesela igra v enem dejanji.)

Iz Dobernič. (Zahvala.) Dobrodejno društvo »Národna Šola« je za majhni donesek tukajšnji šoli raznih pisank i mnogo drugega šolskega blaga podarilo, za kar se podpisani v imenu uboge naše šolske mladine lepo zahvaljuje.

Ivan Rihteršič,

učitelj in kraj. šol. sveta predsednik.

Iz Ljubljane. Presvetlega cesarja imendan (4. t. m.) je tudi šolska mladina z učiteljstvom vred slovesno praznovala.

— Deželni odbor Kranjski oddal je dal za posebne šole na tehnologičnem avstrijskem muzeji na Dunaji razpisani ustanovi g. Antonu Funteku, učitelju v Šent-Vidu pri Zaticini, in g. Josipu Cepudru, učitelju v Litiji.

— Ministerstvo za uk in bogočastje je ukrenilo, da se bodo posebni tečaji za učiteljice otročjih vrtov kakor tudi za učiteljice za ženska ročna dela na tukajšnji c. k. izobraževalnici za učiteljice odprli še le začetkom šolskega leta 1886/87.

— Nj. Veličanstvo presvetli cesar je ravnateljem Novomeske gimnazije imenoval g. Andreja Senekoviča, dozdanjega c. k. profesorja na tukajšnji višji realki in c. k. okrajnega šolskega nadzornika na Gorenjskem. Čestitamo! Učiteljstvu na Gorenjskem pa želimo tudi zopet takega vrlega nadzornika, kakor je bil dozdanji g. profesor.

— Naš vrli domačinec in sotrudnik g. Jos. Ciperle, ljudski učitelj na Dunaji, je imenovan meščanskim učiteljem v V. mestnem okraju Dunajskem.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na čvetorazredni ljudski šoli v Radovljici četrto učiteljsko mesto s 400 gld. letne plače za trdno, ali začasno. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu do 25. oktobra t. l. — Na dvorazredni ljudski šoli v Bistrici v Bohinji nadučiteljeva služba s 500 gld. in s stanovanjem za trdno. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu (v Radovljici) do 1. nov. t. l. — Na dvorazredni dekliški šoli v Ribnici prvo učiteljsko mesto s 450 gld. letne plače za trdno, ali začasno. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Kočevji do 28. okt. t. l.

Premene pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. V Post. okraji: G. Fran Zamán prišel je z Dol. Zemoni na Ubeljsko, a g. Jos. Kostanjevec z Ubeljskega začasno na II. učiteljsko mesto v Trnovem; v Trnovo na III. mesto imenovana je kandidatinja gospd. Parma; g. Andrej Lah, IV. učit. v Vipavi gre na Dol. Zemon, a na njega mesto pride v Vipavo učit. pripravnica gospd. Izabela pl. Födransberg; gospd. Rizzoli postala je definitivna na dvorazrednici na Vre-mah; gospd. Zofija Podkrajšek pride z Trnovega v Št. Peter (II. mesto), a na novo ustanovljeno dvorazrednico v Slavini imenovana je zač. gospd. učit. kandidatinja Pavlina Flesch. V Orehku ostane g. Karol Češnik (začasno); IV. učit. službo v Senožečah dobil je učit. kandidat g. K. Trošt.